

PROBLEME GENERATE DE INTRAREA ÎN VIGOARE A O.U.G. NR. 58/2003 PRIVIND MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA CODULUI DE PROCEDURĂ CIVILĂ

Author: Rodica MICU*

***Abstract:** The application of the provisions of Government Emergency Ordinance No. 58/2003 faced a series of debates. The amendments to the „materiae” competence of courts were insufficiently correlated with the procedural provisions of the special laws and, in some cases, the procedural impediments are determined by the very absence of some regulations that should have been included in the new amendments.*

***Keywords:** Civil Procedure Code, „Materiae” Competence, Procedural Provisions, Special Laws.*

***JEL Classification:** K41*

Modificările vizând competența materială a instanțelor au fost insuficient corelate cu dispozițiile procedurale prevăzute în legile speciale și, în unele cazuri, impedimentele de ordin procedural sunt determinate chiar de absența unor reglementări care ar fi trebuit cuprinse în noile modificări.

Judecătorul, pe lângă activitatea dificilă de interpretare a textelor legale deficitar exprimate, este pus în situația unor adevărate slalomuri juridice pentru a putea da eficiență legală textelor implicit aplicabile cazurilor deduse judecătii, sau pentru a descoperi, prin similitudine sau deducții juridice, textul legal la care se poate face trimitere.

Astfel, judecătoriile judecă în primă instanță cererile în materie comercială al căror obiect are o valoare de până la un miliard, restul cauzelor de natură comercială intrând în competența tribunalelor. Întrucât Ordonanța nr. 5/2001 modificată nu face nici o distincție pe criteriul quantumului pretențiilor comerciale, prevăzându-se în mod expres că cererile de emiteră a somațiilor de plată în materie comercială vor fi judecate de către tribunale iar cele în materie civilă de către judecătorii, se ajunge la situația ca, acțiunile în anulare, care trebuie îndreptate la instanța ce ar fi competentă să judece fondul cauzei, să fie soluționate, în cazul somațiilor de plată emise pentru sume de până la un miliard, de către judecătorii.

* Judge, Court of Appeal Târgu Mureș, Romania.

Această situație se ivește în cazul litigiilor comerciale. Prin urmare, judecătoriile cenzurează hotărârile pronunțate în cadrul acestei proceduri speciale, de către tribunale. Din moment ce Ordonanța nr. 5/2001 cuprinde norme procedurale derogatorii de la dreptul comun în materie și atribuie competență materială exclusivă de soluționare a cererilor de emitere a somației de plată în materie comercială tribunalelor, nu mai comportă discuții prioritatea aplicării normei speciale față de cea generală.

Un alt caz deosebit este determinat de aplicarea dispozițiilor tranzitorii ale O.U.G. nr. 58/2003. Dosarele înregistrate deja pe rolul Curții de Apel, în primă instanță, având ca obiect pretenții comerciale în cuantum de peste 10 miliarde lei, continuă să fie judecate, potrivit prevederilor art. 725 alin. 2 C. pr. civilă de aceste instanțe.

În ceea ce privește calea de atac, pentru hotărârile pronunțate după intrarea în vigoare a prevederilor actului normativ menționat, interpretând *per a contrario* textul art. 725 alin. 4 C. pr. civilă, se aplică noile prevederi procedurale, astfel că ele sunt supuse căii de atac a apelului, și nu a recursului. În această situație, care instanță va judeca apelul declarat împotriva unei hotărâri pronunțate de o curte de apel?

Ordonanța președințială este reglementată în Codul de procedură civilă ca o procedură specială, prin însăși natura ei, trebuind soluționată de urgență, fiind prevăzută și posibilitatea judecării fără citarea părților, termenul de recurs fiind redus la 5 zile, pronunțarea se poate amâna cu cel mult 24 de ore iar motivarea se face în cel mult de 48 de ore de la pronunțare.

Întrucât în textul art. 582 C. pr. civilă nu se prevede în mod expres că recursul declarat împotriva unei ordonanțe președințiale se judecă de către Curtea de Apel, aplicându-se prevederile art. 4 C. pr. civilă, recursurile vor fi înaintate spre soluționare Înaltei Curți de Casație și Justiție. Aceasta, în condițiile în care recursul se judecă de urgență și cu precădere!

Aceeași situație se întâlnește și în cazul aplicării prevederilor art. 592 C. pr. civilă, art. 594 C. pr. civilă și art. 600 C. pr. civilă din Cap. IV "Măsurile asiguratorii", precum și în cadrul procedurii contestației la executare.

Potrivit art. 402 alin. 1 din C. pr. civilă, contestația la executare se judecă de urgență și cu precădere, iar hotărârea pronunțată se dă fără drept de apel, cu excepția celor pronunțate în temeiul art. 400¹ și art. 401 alin. 2 C. pr. civilă (art. 402 alin. 2). Aceasta înseamnă că aceste hotărâri sunt susceptibile de a fi atacate doar cu recurs, care, în lipsa unei dispoziții exprese, se va judeca tot de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

Acestea sunt doar câteva exemple în care, din motive obiective, pricinile care trebuie soluționate de urgență și cu precădere vor fi tergiversate în calea de atac a recursului, instanța supremă fiind în imposibilitate, datorită volumului de muncă imens, să asigure soluționarea de urgență a recursurilor.

Prin aplicarea normelor de competență materială modificatoare, curțile de apel nu mai sunt instanțe de recurs, decât, prin interpretarea prevederilor art. 3 pct. 3 C. pr. civilă, în alte materii date prin lege în competența lor, deci în cazurile în care se prevede în legi speciale că judecă recursurile.

Legea nr. 31/1990 modificată reglementează o serie de situații în care încheierile judecătorului delegat la Oficiul Registrului Comerțului, hotărârile adunării generale a acționarilor sau actele încheiate în cadrul procesului de dizolvare, lichidare etc. pot fi atacate în instanță.

Astfel, potrivit prevederilor art. 60, încheierile judecătorului delegat la Oficiul Registrului Comerțului sunt executorii și sunt supuse numai recursului, cu prevederea expresă că aceste recursuri se judecă de către curțile de apel.

În art. 131 din același act normativ, nu se mai prevede cine judecă recursul; de altfel se prevede doar că acțiunea în anulare a hotărârii adunării generale se introduce la tribunalul în a cărui rază teritorială își are sediul societatea, că cererea se va judeca în cameră de consiliu, iar hotărârea irevocabilă va fi menționată în Registrul Comerțului și publicată în Monitorul Oficial al României.

În contextul în care nu se face o referire expresă la faptul că hotărârile tribunalelor vor fi supuse doar recursului, se aplică norma generală, astfel că ele pot fi atacate cu apel și apoi cu recurs.

Cu toate acestea, în art. următor, 132, suspendarea executării hotărârii atacate poate fi cerută instanței pe cale de ordonanță președințială, iar împotriva ordonanței de suspendare se poate face recurs în termen de 5 zile de la pronunțare. În aplicarea art. 131 și 132 C. pr. civilă, nefiind o prevedere expresă că recursul se judecă de curțile de apel, instanța de recurs nu poate fi decât Înalta Curte de Casație și Justiție.

Art. 62 reglementează instituția opoziției, iar hotărârea pronunțată asupra ei este supusă numai recursului. Nici de această dată nu se mai precizează că recursul se judecă de curțile de apel, iar art. 63 se referă la competența instanțelor judecătorești în termeni generali. Prin urmare, recursurile în materia opoziției reglementate de art. 62 se judecă de către Înalta Curte de Casație și Justiție. La dispozițiile art. 62 fac trimitere și prevederile art. 238 alin. 1 și 3, art. 249 alin. 3, art. 257 alin. 2, art. 250 alin. 3 și art. 260 alin. 3.

De asemenea, în art. 254 este menționat că încheierea de radiere a societății lichidate va fi supusă numai recursului, fără nici o altă precizare, la fel și în art. 256 alin. 3, sentința de numire a lichidatorilor putând fi atacată cu recurs de către asociați sau administratori, în cazul societăților comerciale în nume colectiv, societăților comerciale în comandită simplă sau societăților cu răspundere limitată.

Aceeași procedură se aplică și în cazul societăților pe acțiuni, conform art. 258 alin. 3.

Prin urmare, același act normativ, prin prisma aplicării normelor procedurale modificatoare are regimuri juridice distincte sub aspectul competenței materiale de judecare în calea de atac a recursului.

Tot în privința aplicării Legii nr. 31/1990 republicată, se pune problema dacă desemnarea unuia sau mai multor experți însărcinați să analizeze anumite operațiuni din gestiunea societății și să întocmească un raport, procedură reglementată de art. 133², este contencioasă sau necontencioasă și până unde merg atribuțiile judecătorului?

Desemnează pur și simplu expertul, sau acordă și termen pentru întocmirea raportului și comunicarea lui oficială?

Credem că, atâta timp cât instanței nu i se cere decât desemnarea unui sau mai multor experți, chiar dacă procedura desemnării este cea prevăzută de art. 202 C. pr. civilă, acest text de lege reglementează practic o procedură necontencioasă.

Obligația de înmânare a raportului celor ce au formulat cererea și înaintarea lui oficială cenzorilor societății revine expertului și nu instanței de judecată.